

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด

The Development of music activities to environmental conservation for music teachers of Mathayom suksa education area office 27 Roi-et province

นพดล เทียมเมืองพาน¹, ประยูร วงศ์จันทร์², บัญญัติ สาลี³
Noppadon Thiammuangphaen¹, Prayoon Wongchantra², Banyat Sali³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนากิจกรรมดนตรีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรี และศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติ และทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คู่มือกิจกรรม แบบทดสอบวัดความรู้ ทัศนคติ และแบบวัดทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired t-test ผลการวิจัย พบว่า 5 บทเพลงที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด หลังจากจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูดนตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทัศนคติ และทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมดนตรี บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ทัศนคติ และทักษะ

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาสังแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Ph.D. Candidate in Environmental Education, Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

² Assistant Professor Dr., Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

³ Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and Social sciences Mahasarakham University

Abstract

The purposes of this research were to study and analyze songs about environmental conservation, to develop music activities to environmental conservation for musical teachers and to study and compare knowledge, attitude and skill in writing song for environmental conservation of musical teachers before and after the music activities. The sample were 20 musical teachers from Mathayomsuksa education area office 27 Roi-et province. The tool used in this research were 5 songs, activities manual, knowledge test and writing skills test. The statistical analysis of data were percentage, mean, standard deviation, and Paired t-test. The results showed that 5 songs created were at the most level. After the music activities to environmental conservation, musical teachers had mean score of knowledge, attitude and skill in in writing song for environmental conservation at more than before the music activities to environmental conservation at statistical significantly level .05

Keywords: musical activities, song for environmental conservation, knowledge, attitude and skill

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ความเจริญเติบโตของระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเพิ่มของประชากรมนุษย์ทำให้ความต้องการในการบริโภคมีมากขึ้นและยิ่งทวีคูณขึ้นเรื่อยๆ ปัจจัยหลักที่รองรับการบริโภคส่วนมากได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นแหล่งห่วงโซ่อาหารและเป็นจุดกำเนิดปัจจัย 4 ที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ กระบวนการพัฒนาได้นำเทคนิคและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาส่งเสริมการผลิตแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติอย่างหลากหลาย จากความพยายามที่จะใช้เทคโนโลยีในการผลิตและดัดแปลงทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่งใดก็ตามที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ จะพบว่าในขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือดัดแปลงโดยใช้เทคโนโลยี

ทำให้เกิดของเสียหรือมลพิษจากกระบวนการผลิต (ประยูร วงศ์จันทร์, 2555: 20) กระบวนการดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ทรัพยากรป่าไม้ แหล่งน้ำ แร่พลังงาน ลัตร์น้ำ ลัตร์ป่า และอื่นๆ นับวันจะเสื่อมโทรมถดถอยลงเพราะขาดการดูแลอนุรักษ์และการบริหารจัดการอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันนอกจากจะเกิดวิกฤตการณ์จากภัยธรรมชาติแล้วยังมีผลมาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการกระทำของมนุษย์ (เสรี วรพงษ์, 2556: 85)

จังหวัดร้อยเอ็ดมีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 5,187,156 ไร่ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 10 ป่า ในพื้นที่ 10 อำเภอ รวมเนื้อที่ 479,307 ไร่ และจากการตรวจสอบพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่า เหลือเพียง 331,677 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.39 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งปัญหาเกิดจากการบุกรุกทำลายป่า การขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเพื่อสร้างแหล่งน้ำและ

สร้างถนนผ่านป่า และการตัดไม้หวงห้ามในที่ดินกรรมสิทธิ์อื่นทั้งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสัมภาษณ์ และออกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดร้อยเอ็ดโดยการสอบถามจากครูในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาฝุ่นจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ปัญหาความแห้งแล้ง และปัญหาน้ำเสียจากชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาล้อมรอบที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเขตเมืองและรวมถึงชุมชนในท้องถิ่น ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม สร้างความรำคาญ และกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งกำลังต้องการการแก้ไขโดยด่วน เพื่อให้ปัญหานั้นๆ ทวีความเสียหายแก่สภาพแวดล้อมมากไปกว่าเดิม

ประยูร วงศ์จันทร์ (2555: 357) ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นหนทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนก็คือการนำสิ่งแวดล้อมศึกษาเข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหา เนื่องจาก สิ่งแวดล้อมศึกษาคือกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้คนเกิดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทศนคติ เจตคติและค่านิยมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ทักษะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการแก้ไขปัญหาล้อมรอบเพื่อให้เกิดคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมศึกษายังมีหลักการที่เป็นสหวิทยาการ คือการนำหลักการ ทฤษฎีจากหลายสาขามาช่วยในการแก้ไขปัญหา จากการศึกษาปรัชญาสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางแสวงหาองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน ซึ่งในกรอบแนวคิดหนึ่งก็ได้กล่าวถึงเรื่องสุนทรียศาสตร์สิ่งแวดล้อม สุนทรียศาสตร์

(Aesthetics) เป็นเนื้อหาว่าด้วยมาตรฐานความงามในเชิงทฤษฎี อันเกี่ยวกับประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ การแสวงหาคุณค่าตามทฤษฎีแห่งความงาม ยกระดับการสร้างสรรคและความสนใจในศิลปะตามสัญชาตญาณนั้นให้เป็นพฤติกรรมที่เต็มไปด้วยปัญญา ค้นหาความหมายของความงามเกี่ยวกับการรับรู้ของมนุษย์ ครอบคลุมไปถึงศิลปะกับชีวิตและสังคม และปรากฏการณ์ที่ตรงตามธรรมชาติอีกด้วย ความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งที่ยาม ไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติหรือศิลปะ โดยความรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าดังกล่าวนี้ย่อมจะเจริญเติบโตได้โดยประสบการณ์หรือการศึกษา อบรม ฝึกฝน จนเป็นอุปนิสัยเกิดขึ้นเป็นรสนิยมขึ้นตามตัวบุคคล ถ้าหากนำหลักการแนวคิดมาสร้างสรรคเป็นบทเพลงให้ความไพเราะซาบซึ้ง เห็นความงามของธรรมชาติและความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นในตัวบุคคลให้เราพอใจ เพลิดเพลินด้วยภาษาที่ไพเราะสละสลวย (ทวีเกียรติ ไชยยังยศ, 2538: 3) อันเป็นแนวทางว่าดนตรีมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ได้อย่างลึกซึ้งโดยผ่านกระบวนการทางสุนทรียทางเสียงและการแสดงที่เข้ามาสร้างให้ผู้คนเกิดความรู้สึกรัก ความรู้สึกหวงแหนในธรรมชาติ ในปัจจุบันบทเพลงที่จะบอกเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์ทางสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่แฝงไว้ซึ่งอุดมการณ์ของคนในแต่ละยุคสมัยได้อย่างดีและเหมาะสมคือ บทเพลงเพื่อชีวิต การนำเอาบทเพลงเพื่อชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและสื่อความจริงของการอนุรักษ์และแก้ไขปัญหโดยบทเพลงจะช่วยให้การขัดเกลาจิตใจผู้คนให้เกิดจิตสำนึกและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในสมัยปัจจุบันได้อย่างดี

การนำเอาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาสร้างสรรคเป็นบทเพลงด้วยภาษาที่เรียบง่ายสื่อความหมายตรงไปตรงมาตามแนว

ดนตรีที่เรียกว่าดนตรีเพื่อชีวิต ตลอดทั้งเสียงดนตรีที่ทันสมัยไม่ซับซ้อนในเรื่องของการประพันธ์จึงทำให้ผู้ฟังมีความคุ้นเคยกับทำนอง ก่อเกิดความสุนทรีย์ทางอารมณ์ได้ง่าย สุนทรีย์ภาพทางดนตรีเพื่อชีวิตจึงเป็นสื่อในการทำให้เห็นคุณค่า ความตระหนักในปัญหาหรือการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ผู้ที่ได้สัมผัสด้วยผัสสะทางสัมผัสได้เกิดความรัก ความหวงแหนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างลึกซึ้งดังที่วินัย วีระวัฒนานนท์ (2553: 119) กล่าวถึงเป้าหมายของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเรื่องความรู้ ความตระหนัก ทักษะสติ พฤติกรรม การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เพื่อแก้ไขป้องกันและการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับวิถีชีวิตในการบริโภคสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสม และคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่และการปฏิบัติในแนวเดียวกันเพื่อความยั่งยืนของอนาคต แม้เป้าหมายที่กล่าวถึงจะแตกต่างกัน แต่ในหลักปฏิบัติทั้งสองเป้าหมายจะต้องประกอบไปด้วยความรัก ความรู้ ความเข้าใจต่อระบบธรรมชาติ การพัฒนาความเป็นคนที่สมบูรณ์ในความเอื้อเฟื้อ ความเมตตา และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2546: 42) ที่กล่าวว่าดนตรีเป็นเรื่องของกระบวนการของจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ ดนตรีไม่ได้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่จับต้อง แต่ดนตรีสามารถแสดงออกให้รับรู้ถึงความ เป็นมนุษย์ จากอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัยเพื่อนำเอาบทเพลงเพื่อชีวิตมาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นและสร้างความรู้ ทักษะ และการมีทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบการสอนวิชาดนตรี โดยได้มีแนวคิดที่จะใช้แนวคิดทฤษฎีด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาว่าด้วยหลักการด้าน

สุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี โดยใช้บทเพลงเพื่อชีวิตในการส่งเสริมให้ครูดนตรีในจังหวัดร้อยเอ็ดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม และทรัพยากรโดยอาศัยพื้นฐาน ประสบการณ์ และทักษะด้านดนตรีของครูดนตรีในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดโดยกระบวนการจัดกิจกรรมดนตรีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะและการทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการใช้กระบวนการทางสิ่งแวดล้อมศึกษาเข้ามาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมดนตรีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี

สมมติฐานการวิจัย

ครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ดที่เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความรู้ ทักษะและการทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 60 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คนได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิผสมกับการสุ่มแบบกลุ่ม (Stratified Cluster Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียนตามที่ตั้งเป็นอำเภอ

ขั้นที่ 2 โรงเรียนในแต่ละอำเภอใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิผสมผสานกับการสุ่มแบบกลุ่ม โดยแบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็น 3 ชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียนคือ ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ แล้วสุ่มโรงเรียนมาจากแต่ละชั้นภูมิ ได้ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอจตุรพักตรพิมาน อำเภอ ธวัชบุรี อำเภอจังหาร อำเภอพนมไพร อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเสลภูมิ และอำเภอโพนทอง

ขั้นที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนสุ่มเอาครูตัวอย่างครูโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เครื่องมือวัดผลและประเมินผล

1. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. แบบวัดทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. แบบวัดทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 สืบรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาประเด็นปัญหาเบื้องต้นในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 ทำการสำรวจและการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างซึ่งเน้นในการตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ดมีอะไรบ้าง สาเหตุของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมาจากที่ใดและควรมีการแก้ปัญหาด้วยวิธีใด

1.3 ศึกษาบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากการศึกษาพบบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สัตว์ป่า ป่าไม้ พลังงาน

ระยะที่ 2 การออกแบบและการถ่ายทอดสิ่งแวดล้อมศึกษา ในระยะนี้เป็นระยะของกระบวนการถ่ายทอดทางสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยผ่านกระบวนการกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดย ถ่ายทอดให้เกิดความรู้ ทัศนคติและทักษะในการแต่งเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งรูปแบบในการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมมีแบบแผนชัดเจน

2.2 จัดทำคู่มือกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือ คู่มือแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3.1 เนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3.2 สื่อที่ใช้ในการอบรม คือ คู่มือกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและบทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3.3 รูปแบบการวัดและประเมินผล การฝึกอบรม โดยวัดผล 2 ด้าน คือ

1) ด้านพุทธิพิสัย คือแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2) ด้านจิตพิสัย คือ แบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3.4 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 3 วัน

2.3.5 กลุ่มเป้าหมาย คือครูต้นตอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน

รูปแบบในการฝึกอบรมมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- ชั้นเตรียมการฝึกอบรม เป็นการเตรียมความพร้อมของวิทยากรโดยวิธีการซ้อมความพร้อมในการให้ความรู้และการละลายพฤติกรรม

ของผู้เข้าร่วมอบรมโดยใช้เวลาในการเตรียมการ 1 วันก่อนการจัดกิจกรรม

- ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้ากิจกรรม หรือเป็นการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและลดความตึงเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- ชั้นฝึกอบรม กิจกรรมในครั้งนี้ประกอบด้วย การบรรยาย เทคนิคกระบวนการนันทนาการ โดยมีคู่มือประกอบการบรรยาย มีบทเพลงเพื่ออนุรักษ์ประกอบการนันทนาการเพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบว่าจะต้องทำอะไร โดยอยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคการบรรยาย เทคนิคกระบวนการนันทนาการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้และทัศนคติที่ดีดังนี้

1. การบรรยาย เป็นวิธีที่ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบถึงการวิธีการแต่งเพลงแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีคู่มือใช้ประกอบการบรรยาย ซึ่งคู่มือมีเนื้อหาสาระประกอบไปด้วยทฤษฎีการแต่งเพลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และการอนุรักษ์พลังงาน

2. การอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อให้เกิดความหลากหลายของความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกลและการอภิปรายเป็นการดึงดูความสนใจไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและเกิดความเป็นกันเองในกลุ่ม

- ชั้นวัดผลการฝึกอบรม ในขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้าย ซึ่งจะเป็นขั้นตอนจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ในตอนแรก โดยในการฝึกอบรมครั้งนี้วัดผลการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ด้านทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

และทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวัดผลด้านความรู้ เป็นการวัดผลจากแบบทดสอบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. การวัดผลด้านทัศนคติ เป็นการวัดผลจากแบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. การวัดผลด้านทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการวัดผลจากแบบวัดทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยมีผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ประเมินให้คะแนนโดยการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยกำหนดเป็นข้อคำถามแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ รวม 30 คะแนน โดยเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2533)

2. แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า การอนุรักษ์พลังงาน โดยกำหนดเป็นข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึงทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. แบบวัดทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 4 ด้าน โดยกำหนดเป็นข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดจำนวน 15 ข้อ โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ประเมินให้คะแนนจากการมีส่วนร่วมและทักษะการแต่งเพลงของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงมีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงมีทักษะอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงมีทักษะอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง

มีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พบว่า บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่พบ จำนวน 49 เพลง ประกอบด้วย

1. บทเพลงเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและทรัพยากรทางทะเล มีจำนวน 11 เพลง

2. บทเพลงเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีจำนวน 10 เพลง

3. บทเพลงเกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์ป่า มีจำนวน 3 เพลง

4. บทเพลงเกี่ยวกับพลังงานและการประหยัดพลังงาน มีจำนวน 3 เพลง

5. บทเพลงเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 22 เพลง

ผลการประเมินบทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินบทเพลง น้ำคือชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ผลการประเมินบทเพลง ทดแทน (ป่าไม้) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ผลการประเมินบทเพลง สัตว์ป่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ผลการประเมินบทเพลง รวมพลัง...รักษ์โลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และผลการประเมินบทเพลง ชีวิตสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมผลการประเมินบทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด (ตาราง 1)

ตาราง 1 ผลการประเมินบทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยผู้เชี่ยวชาญ

บทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	\bar{X}	ระดับความเหมาะสม
บทเพลง น้ำคือชีวิต	4.87	มากที่สุด
บทเพลง ทดแทน (ป่าไม้)	4.67	มากที่สุด
บทเพลง สัตว์ป่า	4.94	มากที่สุด
บทเพลง รวมพลัง...รักษ์โลก	4.81	มากที่สุด
บทเพลง ชีวิตสัมพันธ์	4.98	มากที่สุด
โดยรวม	4.85	มากที่สุด

1.2 การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การวิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ภาพโดยรวมของกิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ กิจกรรมบทเพลงชีวิตสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมบทเพลง

สัตว์ป่าเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด และกิจกรรมการแต่งเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมบทเพลง ทดแทน (ป่าไม้) เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ย 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมดนตรีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรมที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสม
1	การแต่งเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.76	0.28	มากที่สุด
2	บทเพลงเรื่อง น้ำคือชีวิตเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.73	0.40	มากที่สุด
3	บทเพลง ทดแทน (ป่าไม้) เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.53	0.53	มากที่สุด
4	บทเพลง สัตว์ป่าเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.86	0.47	มากที่สุด
5	บทเพลง รวมพลังรักทั่วโลกเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.63	0.44	มากที่สุด
6	บทเพลง ชีวิตสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.90	0.22	มากที่สุด
รวม		4.73	0.39	มากที่สุด

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมและเป็นรายด้านก่อนและหลังกิจกรรมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อนกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.53 ด้านทรัพยากรป่าไม้ก่อนกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.30 ด้าน

เท่ากับ 3.73 และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.40 ด้านทรัพยากรพลังงานก่อนกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.56 และด้านทรัพยากรน้ำก่อนกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.63 รวมคะแนนทั้งหมด 30 คะแนน ก่อนกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 22.16 คะแนน และหลังกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 27.43 คะแนน (ตาราง 3)

ตาราง 3 ผลการศึกษาความรู้ก่อนและหลังกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด (n=30)

รายการ	ก่อนกิจกรรม		หลังกิจกรรม	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.60	0.93	5.53	0.62
ด้านทรัพยากรป่าไม้	4.36	0.92	5.30	0.70
ด้านทรัพยากรสัตว์ป่า	3.73	0.78	5.40	0.72
ด้านทรัพยากรพลังงาน	4.36	0.76	5.56	0.62
ด้านทรัพยากรน้ำ	4.40	0.89	5.63	0.55
รวม	22.16	1.14	27.43	0.85

1.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมและเป็นรายด้านก่อนและหลังกิจกรรมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รายด้านก่อนการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติในด้านทรัพยากรพลังงานมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 มากที่สุด รองลงมาคือด้าน

ทรัพยากรสัตว์ป่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และด้านทรัพยากรป่าไม้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ ของด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือด้านทรัพยากรน้ำมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และโดยรวมพบว่า ก่อนการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติก่อนเข้าร่วมกิจกรรม เท่ากับ 3.55 คะแนน ซึ่งมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่ง

แวดล้อมอยู่ในระดับมาก และหลังกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติเพิ่มมากขึ้น เท่ากับ 4.48

คะแนน ซึ่งมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด (ตาราง 4)

ตาราง 4 ผลการศึกษาทัศนคติรายด้านก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด (n=5)

ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ก่อนกิจกรรม		หลังกิจกรรม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านทรัพยากรป่าไม้	3.50	0.29	4.26	0.23
ด้านทรัพยากรสัตว์ป่า	3.58	0.28	4.48	0.26
ด้านทรัพยากรพลังงาน	3.64	0.29	4.56	0.25
ด้านทรัพยากรน้ำ	3.47	0.27	4.62	0.21
รวม	3.55	0.14	4.48	0.12

1.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ซึ่งมีทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และหลังกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ซึ่งมีทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา

กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด มีผลทำให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนกิจกรรมดังตารางที่ 5

จากการสัมภาษณ์รายบุคคลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมพบว่า กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการเล่นดนตรีที่มีเนื้อหาของบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และเป็นการเชิญชวนให้รักษ์สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการจูงใจทางอ้อมให้อุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งเวลาในการนำเสนอบทเพลงมีความเหมาะสม บทเพลงก็เข้ากับบรรยากาศและกิจกรรม พร้อมทั้งแต่ละบทเพลงก็มีความหมายที่ดี รวมถึงเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทำให้เข้าใจในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการมีส่วนร่วม

ในการทำกิจกรรมที่ดี รวมถึงข้อคิด หลักการ และวิธีการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแต่ละบทเพลงก็บอกความชัดเจน รวมถึงการถ่ายทอดตามหลักวิชาการของสิ่งแวดล้อมสู่บทเพลง รวมทั้งเป็นการปลูกฝังและรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จนเกิดความรู้สึกห่วงหาในสิ่งแวดล้อมที่เรา มีอยู่ ซึ่งบทเพลงให้ความหมายที่ลึกซึ้ง และมีการใช้สำนวนที่สวยงามที่เหมาะสมในแต่ละบทเพลง อีกทั้งกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และประทับใจในกิจกรรม โดยกิจกรรมนี้ไม่ได้ให้แค่ความสนุกสนาน

เพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังให้ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย รวมทั้งเมื่อฟังเพลงแล้วทำให้เกิดความรัก ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทำให้เข้าใจใน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อเพลงแต่ละ บทเพลงก็ให้ความรู้มากมายแตกต่างกันไป ซึ่ง ทำให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการที่จะดูแล รักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เพราะถ้าไม่มีสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ เราก็จะอยู่อย่าง ไม่มีความสุข เพราะสิ่งแวดล้อมคือชีวิต ชีวิตคือ สิ่งแวดล้อม รักษ์โลก รักษ์สิ่งแวดล้อม

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด (n=5)

ด้าน	ก่อนกิจกรรม			หลังกิจกรรม			t	p
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
ทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.11	0.13	มาก	4.78	0.09	มากที่สุด	-19.561	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาบทเพลงที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ซึ่งพบว่ามีบทเพลงที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 49 บทเพลง แต่ละบทเพลงสื่อถึงปัญหา สิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม โลก ซึ่งสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกที่กำลัง เลื่อมโทรม ซึ่งบทเพลงต่าง ๆ ที่ได้ศึกษานั้น เป็นบทเพลงที่รณรงค์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน

ด้านต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นและยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยใช้หลัก ของสุนทรียศาสตร์ผ่านเนื้อหาที่สะท้อนปัญหา สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้ฟังเกิดกระบวนการคล้อย ตามและจดจำเนื้อหาของบทเพลงนั้นๆ เกิดการ ทบทวนเข้าไปเข้ามาในเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่มีใน บทเพลงจนนำไปสู่การเกิดทัศนคติ เจตคติ ความ ตระหนัก และคำนึงต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นๆ จนทำให้เกิดการนำไปใช้ในที่ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ลิทธิศักดิ์ จำปาแดง (2548: บทคัดย่อ) พบว่า

ผลการรณรงค์กับการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและพฤติกรรมของผู้รับสื่อกลอนลำมีหลายประการ เช่น ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติมีการตื่นตัวมากขึ้น ซึ่งการรณรงค์ทุกด้านเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหลังจากใช้สื่อกลอนลำในการรณรงค์ แสดงให้เห็นว่าการใช้บทเพลงสื่อสารไปยังบุคคล ให้ตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยคาดหวังที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ ความห่วงใย และความร่วมมือจากบุคคลในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะยาวต่อไป

จากผลการวิเคราะห์บทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า บทเพลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวนทั้งหมด 5 บทเพลง ได้แก่ 1) บทเพลง น้ำคือชีวิต 2) บทเพลง ทดแทน (ป่าไม้) 3) บทเพลง สัตว์ป่า 4) บทเพลง รวมพลังรักษาโลก และ 5) บทเพลง ชีวิตสัมพันธ์ การที่บทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประกอบการสร้างบทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและคู่มือกิจกรรม นอกจากนี้การที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้สืบเนื่องจาก ผู้วิจัยมีความเชี่ยวชาญในด้านของการแต่งบทเพลงเป็นอย่างดีประกอบกับมีความเข้าใจบริบทของการแต่งเพลง เพื่อนำมาสร้างเป็นบทเพลงเพื่อกระตุ้นให้ครู นักเรียน และประชาชนทั่วไปได้เกิดความรักและห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการสร้างบทเพลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นการนำเอาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงด้วยภาษาที่เรียบง่ายสื่อความหมายตรงไปตรงมาตามแนวคิดที่เรียกว่าดนตรีเพื่อชีวิต ส่งผลให้ผู้ที่ได้สัมผัสได้เกิดความรัก

ความห่วงใยต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างลึกซึ้ง ตามแนวคิดของทวีเกียรติ ไชยงยศ (2538: 3) ความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งทั้งาม ไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะ เป็นธรรมชาติ หรือศิลปะ โดยความรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าดังกล่าวนี้ย่อมจะเจริญเติบโตได้โดยประสบการณ์หรือการศึกษา อบรม ฟีกฝน จนเป็นอุปนิสัยเกิดขึ้นเป็นรสนิยมขึ้นตามตัวบุคคล ถ้าหากนำหลักการแนวคิดมาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงให้ความไพเราะซาบซึ้ง เห็นความงามของธรรมชาติและความรู้สึกนี้ จะเกิดขึ้นในตัวบุคคล ให้เราพอใจ เพลิดเพลิน ด้วยภาษาที่ไพเราะสละสลวย ความสุนทรีย์ภาพ การเห็นคุณค่าจะเกิดขึ้นให้เกิดความรัก ความห่วงใยต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชา จันดาพันธ์ (2554: 106-107) ที่ศึกษาพบว่า บทเพลงพื้นบ้านอีสานเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน และประชาชนของชาวอำเภอเลิงนกทา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การศึกษาการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้จัดขึ้นได้มีการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมซึ่งจากผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับรูปแบบของการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จนสามารถก่อให้เกิดองค์ประกอบต่างๆ ขึ้นได้ รวมทั้งเนื้อหาและหลักการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์มีการประยุกต์รวมกันได้อย่างลงตัวซึ่งคุณลักษณะของการจัดกิจกรรมเช่นนี้ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถพิจารณาตัดสินใจยอมรับในขั้นตอนการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา หวังรวมกลาง (2547:

บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการมีครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรม ดำเนินการโดยคำนึงถึงหลักความปลอดภัย ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปทุมพันธ์ ปทุมประเสริฐ (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี จากการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมมีประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.504-0.580 ทำให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี มีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้ารับการอบรม จากการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน และส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักว่าตนเองเป็นกลไกสำคัญที่จะมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม และยังเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดี มีจิตอาสา ในการพัฒนาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสามารถเป็นแบบอย่างและเชิญชวนเพื่อน หรือสามารถนำเข้าไปสอดแทรกในกระบวนการสอนได้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ผลการศึกษาความรู้ ทักษะคิดและทักษะการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูดนตรีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด

1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนากิจกรรม อยู่ใน

ระดับมาก และหลังการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้โดยรวมและรายด้านเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนกิจกรรม แสดงให้เห็นว่ากระบวนการการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดกิจกรรม ซึ่งการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้ ทักษะ การพัฒนา และประสบการณ์อันเหมาะสม โดยการใช้บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการได้ภายใต้เงื่อนไขของระยะเวลาที่กำหนด ตามแนวคิดของอุทุมพร ทองอุไทย (2523: 68) กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องจากการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 3 ทางคือ การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะ และการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิต ศรีงาน (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ควรมีความรู้ความสามารถทางดนตรีซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถตรวจสอบผลงานได้ โดยการศึกษาศาภาพการจัดกิจกรรมดนตรีสากลในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมดนตรีสากลในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อพัฒนางานด้านการจัดกิจกรรมดนตรี สากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาและเกิดประโยชน์ในด้านทักษะทางดนตรีสากลของนักเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และตามบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในดำเนินงานบริการชุมชนในเขตพื้นที่การบริการต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาริส กาสุวรรณ และมณฑา จากุพจน์ (2556: บทคัดย่อ) ที่ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบ

หลังเรียนทันทีเพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พฤติกรรมการเรียนด้วยกิจกรรมเพลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงอาจสรุปได้ว่า การเรียนโดยใช้กิจกรรมเพลงทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้และความคงทนด้านคำศัพท์และทักษะการพูดได้

2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนากิจกรรมดนตรีอยู่ในระดับมาก และหลังการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติโดยรวมและรายด้านต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนกิจกรรม ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้สืบเนื่องจาก บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและคู่มือกิจกรรมนับว่าเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้อีกชนิดหนึ่งที่มีความน่าสนใจ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถทำความเข้าใจประเด็นที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเพลงได้อย่างง่าย ตามแนวคิดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523: 1-4) ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ นั้นเปรียบเหมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ กัน สาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้นอาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง และทัศนคติของบุคคลอาจเป็นเครื่องกรองหรือเครื่องหันเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลนั้นได้ ซึ่งตามแนวคิดของ ประภา เพ็ญสุวรรณ (2520) ทัศนคติช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าทัศนคตินั้น นำความพอใจมาให้บุคคลนั้น จะเห็นได้ว่าการวัดทัศนคติสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิศรี มหาวรรคิฎกุล (2548: บทคัดย่อ) พบว่า ทัศนคติของวัยรุ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ

การประหยัดพลังงานอยู่ในระดับทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านขยะมูลฝอย ด้านพลังงานไฟฟ้า และด้านน้ำ ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อวัยรุ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการประหยัดพลังงาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และประหยัดพลังงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanson (2006: 45) พบว่า ผู้ฝึกอบรมมีปฏิริยาตอบสนองและให้ความสำคัญต่อการประเมินผลในระดับมากผลการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ฝึกอบรมที่มีต่อเกณฑ์การประเมินมีความแตกต่างกัน ผลการศึกษาการพัฒนาทัศนคติชีวิตเจตคติพบว่า ผู้ฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือการประเมินผลต่อไป

3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนา กิจกรรม อยู่ในระดับมาก และหลังการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะการเขียนเพลงอยู่ในระดับมากที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการเขียนเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า บทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและคู่มือกิจกรรมส่งผลต่อการรับรู้ ทัศนคติ และทักษะในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความรู้ที่ได้รับจากบทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนัก จึงจะสามารถเข้าใจหลักในการแต่งเพลงได้ ตามแนวคิดของไพรัช มากกาญจนกุล (2533: 108-110) ในบทเพลงแต่ละบทนั้นต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ มากมาย เช่น เนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ เสียงร้อง ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงต้องเป็นผู้กำหนดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีระดับเสียง ทำนอง เนื้อร้อง แต่จะต้องมีการนำเสนออย่างมีแบบแผน ผู้ประพันธ์เพลงจึงมักมีรูป

แบบการแต่งเพลง และแต่งไปตามที่ตนเองคิดไว้ ผลงานที่สำเร็จออกมาจึงมีรูปแบบหรือโครงสร้างที่สามารถศึกษา หรือทำความเข้าใจได้ ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบดนตรีที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ตามแนวคิดของจิรวาท ตามสมัยคร (2550) ได้กล่าวถึงหลักการแต่งเพลงของครูสลา คุณวุฒิ นักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียง และเป็นบุคคลสำคัญในวงการดนตรีของประเทศไทย ว่าในการแต่งเพลงควรมีหลักในการเขียนเพลงที่เป็นระบบ ชัดเจน จัดวางองค์ประกอบและแยกส่วน ตัวประสบการณ์ที่ศึกษาในการแต่งเพลงนั้นได้ศึกษาองค์ความรู้ในการแต่งเพลงจากครูเพลงรุ่นเก่า คือขึ้นต้นต้องโดนใจ เนื้อในต้องคมชัด ประหยัดคำไม่วกวน ทำให้คนฟังนึกว่าเป็นเพลงของเขา และจบด้วยเรื่องราวประทับใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Beston (2004: 28-41) ที่ศึกษาพบว่า การเรียนวิชาแต่งเพลงและสร้างสรรค์เพลงใหม่ๆ ซึ่งได้มีความสำคัญมากขึ้นในหลักสูตรดนตรีของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเซาท์เวลส์และรัฐอื่นๆ ของออสเตรเลีย การวิจัยในการประเมินผลการแต่งเพลงนั้นจะแสดงให้เห็นถึงพลังของความคิดเห็นที่กว้างต่อเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสม ของการประเมินผลการแต่งเพลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อสิ่งแวดล้อม ควรเลือกสถานที่จัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการคิดหรือจินตนาการด้านสิ่งแวดล้อมในการสร้างองค์ความรู้และด้านการใช้จินตนาการในการประพันธ์บทเพลงด้านสิ่งแวดล้อม

1.2 ควรมีการติดตามผลการนำไปใช้ของผู้ร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับครูดนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 เนื่องจากกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมดนตรีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีเนื้อหาในการแต่งเพลงประกอบ ฉะนั้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างควรเป็นผู้ที่มีพื้นฐานหรือทักษะทางด้านดนตรีพอสมควร

1.4 ควรนำบทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไปถ่ายทอดในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อเป็นการรณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย

1.5 ควรนำบทเพลงเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปเผยแพร่ในรูปแบบกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษากับชุมชนใกล้เคียง เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้กับครูกลุ่มตัวอย่าง และทำการประเมินรูปแบบในการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เพื่อปลูกจิตสำนึก และสร้างทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ เจตคติ และทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

- จิรภัทร ตามสมัคร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเพลงพื้นบ้านของตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- เดชา จันดาพันธ์. (2554). การสร้างสรรค์บทเพลงพื้นบ้านอีสานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ปรินญา ปร.ด. สาขาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2538). สุนทรียะทางทัศนศิลป์. โครงการตำราคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในโอกาสฉลองครบรอบ 60 ปี วิทยาลัยสวนดุสิต. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ.
- ประภา เพ็ญสุวรรณ. (2520). ทักษะคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช.
- ประยูร วงศ์จันทร์. (2555). วิทยาการสิ่งแวดล้อม. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัญญา หวังรวมกลาง. (2547). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนเมือง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา. กศ.ม. บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปทุมมนัสพงศ์ ปทุมประเสริฐ. (2555). การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี. ปรินญาปริญญาดุขฎฎิบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพรัช มากกาญจนกุญ. (2533). หลักการแต่งเพลง. พิมพ์ครั้งที่ 3, นีลนารการพิมพ์.
- มาริสา กาสสุวรรณ และมณฑา จาภูพจน์. (2556). ประสิทธิผลของกิจกรรมเพลงภาษาอังกฤษต่อการเรียนรู้และความคงทนของคำศัพท์และทักษะการพูด. วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 5(2), กรกฎาคม-ธันวาคม.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2553). การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท. 1(1): 5-12.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2546). ปริญญาดนตรีศึกษา. วารสารเพลงดนตรี วิทยาลัยดุริยางค์ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 10(1):39-46.
- ลัทธิตักดิ์ จำปาแดง. (2548). บทบาทของหมอลำในการแก้ปัญหาสังคม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุจิต ศรีงาน. (2552). แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมดนตรีสากลเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุทธิศรี มหาวรรคศิริกุล. (2548). ทักษะคิดต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงานของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสรี วรพงษ์. (2556). สังคมศาสตร์บูรณาการ. กรุงเทพฯ, เปเปอร์เมท.
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2523). วิถีวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ. กรุงเทพฯ, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Beston, P. (2004). Senior student composition: An investigation of criteria used in assessments by New South wales; secondary school music teachers. Re-Search studies in Music Education.
- Hanson, David K. (2006). "An Index to Measure Trainers' Attitudes about Conducting Training Evaluations," Dissertation Abstracts International. 65(7), 45, November.